

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім
МАГИСТРАТУРА

«6М050600 – ЭКОНОМИКА»
мамандығы бойынша
ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Послевузовского образование
МАГИСТРАТУРА

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА
по специальности
«6М050600 – ЭКОНОМИКА»

АЛМАТЫ 2016

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім

МАГИСТРАТУРА

«6M050600 – ЭКОНОМИКА»
мамандығы бойынша

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

Послевузовского образование

МАГИСТРАТУРА

ТИПОВЫЕ УЧЕБНЫЕ ПРОГРАММЫ

по специальности

«6M050600 – ЭКОНОМИКА»

АЛМАТЫ
2016

(Ғылыми-педагогикалық бағыт)

ФЕК 5301 ФИРМАНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ

2 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. «Нархоз университеті» ҚҰРАСТЫРҒАН және ӘЗІРЛЕГЕН

2. ПІКІР БЕРУШІЛЕР:

Ж.Я. Аубакирова – э.ғ.д., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Экономика» кафедрасының профессоры;

Г.Ж. Доскеева – э.ғ.д., Нархоз университетінің «Мемлекеттік басқару» кафедрасының профессоры;

Д.Н.Мухамедиев – «Раин Строй» ЖШС-ның директорының орынбасары.

3. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2016 жылғы 30 маусымдағы №2 мәжіліс хаттамасының шешімімен **БЕКІТІЛДІ**, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаментінің 2016 жылғы 07 шілдесінің №14-4/1134 хатының негізінде **ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ**.

4. Типтік оқу бағдарламасы ҚР БжҒМ 2016 жылдың 05 шілдесінің №425 бұйрығымен бекітілген «**6М050600 - Экономика**» мамандығының типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің рұқсатынсыз осы типтік бағдарламаларын көбейтуге және таратуға болмайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мемлекеттің дамуына ықпал етуімен қатар кәсіпкерлік субъектілердің тұрақты қызметіне мүмкіндік береді. Сондықтан фирманың экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің теориялық, әдістемелік және тәжірибелік дағдыларын игеру қажеттілігі туындайды.

Аталған мәселе туралы пәнді оқу үдерісіне енгізудің қажеттілігі нарықтағы экономика жүйесінде өз ісін жүргізуші субъектілердің, әсіресе, бизнесті жаңадан бастаушылар, бәсекелік ортада фирманың тиімді жұмыс істеуіне қажетті ұтымды басқарушылық шешімдерді қабылдауда көбісінің бизнестің экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тәртібі мен қағидалары туралы механизмін игеру деңгейінің төмендігінен туындайды.

Пәнді оқытудың **мақсаты**: пәнді оқыту мақсаты ұлттық экономика жүйесіндегі фирманың (кәсіпорынның) экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің теориялық және тәжірибелік негіздері мен механизмдерін меңгеру.

Пәннің **пререквизиті**: Экономикалық теория, Маркетинг, Менеджмент, Статистика, Микро және макроэкономика негіздерін және Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық жағдайы мен ұлттық экономикалық жағдайын білу қажет. Курсты сапалы меңгеру үшін магистранттың «Кәсіпорын экономикасы», «Кәсіпкерлік» пәндерінен білімі болуы керек.

Пәннің **постреквизиті**: «Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» пәнін меңгергеннен кейін «Кәсіпорынның инвестициялық қызметін ұйымдастыру», «Салалық нарықтар экономикасы» және ҚР ұлттық экономикасы жүйесінде фирманың (кәсіпорынның) экономикалық қауіпсіздігін қалыптастыру мен дамыту ерекшеліктері мен заңдылықтарын оқуға бағытталған басқа да пәндерді оқуға болады.

Пән **күзiреттiлiгi**: магистрант аталған пәнді оқудың нәтижесінде ұлттық экономиканың экономикалық қауіпсіздігін қалыптастыру мен дамытудың теориялық және тәжірибелік аспектілерін білу керек. Сонымен қатар, экономиканың нақты секторының экономикалық қауіпсіздігінің қызмет етуі мен дамуының ерекшеліктерін анықтауды және кәсіпорындар мен ұйымдардың экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторларын оқып үйренуі мен жүйелеуі қажет.

«Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» курсына мына мәселелер мен сұрақтарды қарастырған жөн:

- «Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» курсының пәні, әдістері және міндеттері;

- Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары;
- Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері;
- Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері;
- Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері;
- Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау;
- Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері;
- Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері;
- Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік;
- Фирманың экономикалық қауіпсіздігін талдау және бағалау.

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

- 1-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары.
- 2-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері.
- 3-тақырып. Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері.
- 4-тақырып. Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері.
- 5-тақырып. Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау.
- 6-тақырып. Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері.
- 7-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері.
- 8-тақырып. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік.
- 9-тақырып. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін бағалау.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

1-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары

Қауіпсіздік пен экономикалық қауіпсіздік категориялары туралы ұғым мен мәні. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты мен міндеттері. Экономикалық қауіпсіздіктің түрлері мен қағидалары. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты мен міндеттері.

2-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері

Экономикалық қауіпсіздік жүйесінің субъектілері мен объектілері және жіктелуі. Ішкі және сыртқы қауіп-қатерлер. Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін қатерлердің жіктелуі. Көлеңкелі экономика және оның жіктелуі. Бизнесінің тұрақты дамуы. Өндіріс қарқынының төмендеу себептері.

3-тақырып. Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері

Экономикалық қауіпсіздіктің шекті деңгейін анықтайтын көрсеткіштер, индикаторлар және олардың жіктелуі. Макро, мезо және микродеңгейлерде экономикалық қауіпсіздіктің деңгейін анықтаудың теориялық және тәжірибелік аспектілері. Экономикалық қауіпсіздіктің шекті мәні мен деңгейі.

4-тақырып. Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері

Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін жағдайлар мен факторлар және олардың жіктелуі. Экономикалық қауіпсіздікті реттеудің ұйымдастырушылық-экономикалық және нормативтік-құқықтық негіздері. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін мемлекеттік қолдаудың және реттеудің отандық және шетелдік тәжірибесі.

5-тақырып. Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау

Мүдделер және экономикалық қауіпсіздік. Мүдде түрлері, жүйесі және жүктелуі. Фирманың экономикалық мүдделері. Мүдделерді есепке алу және

сараптау көрсеткіштері. Коммерциялық құпия. Фирманың коммерциялық құпиясын сақтау және қорғау механизмдері.

6-тақырып. Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері

Инновациялық-инвестициялық даму және экономикалық қауіпсіздік. Инновациялық, инвестициялық қауіпсіздік индикаторлары және оларды анықтау әдістемесі. Фирманың инновациялық-инвестициялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.

7-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері

Фирма қауіпсіздік жүйесінің ұйымдастырушылық-техникалық құрылымы. Ақпараттық қауіпсіздік. Ақпараттың таралуының ішкі және сыртқы каналдары. Фирманың ақпараттық қауіпсіздігінің концепциясын әзірлеу әдістемесі. Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмі.

8-тақырып. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік

Дағдарыс жағдайының туындауының ерекшеліктері мен факторлары және оларды бағалау. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару стратегиясының құрамы мен құрылымы. Фирманың дағдарысқа қарсы инновациялық стратегиясын құру. Стресс – сценарий жасау.

9-тақырып. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін талдау және бағалау

Қауіпсіздік және тұрақтылық. Фирманың экономикалық қауіпсіздік деңгейін талдаудың және бағалаудың теориялық және әдістемелік негіздері. Экономикалық қауіпсіздіктің сапалық және сандық көрсеткіштері. Ресурстық және әлеуметтік қауіпсіздікті бағалау көрсеткіштері. Экономикалық қауіпсіздіктің стратегиясы және оны әзірлеу әдістемесі.

Тәжірибелік сабақтардың жорамал тақырыптары

1. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және мазмұны.
2. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты, міндеттері және қағидалары.
3. Экономикалық қауіпсіздіктің түрлері және оларды жіктеу.
4. Экономикалық қауіпсіздіктің индикаторлары мен көрсеткіштері және оларды анықтау әдістемесі.
5. Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін жағдайлар және оларды жіктеу.
6. Ішкі және сыртқы қатерлер. Қөленкелі экономика және оны жіктеу.
7. Экономикалық қауіпсіздікті реттеудің нормативтік-құқықтық механизмі.
8. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін мемлекеттік қолдаудың және реттеудің отандық және шетелдік тәжірибесі.
9. Фирманың коммерциялық құпиясы және оны қорғау.
10. Фирманың инновациялық-инвестициялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.
11. Ақпараттық қауіпсіздік және оны қамтамасыз ету механизмі.
12. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесінде экономикалық қауіпсіздіктің ерекшеліктері.

13. Фирманың ресурстық және әлеуметтік қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.
14. Фирманың экономикалық қауіпсіздігінің көрсеткіштерін талдау және бағалау.
15. Фирманың экономикалық қауіпсіздігінің стратегиясы және оны әзірлеу әдістемесі.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер

1. Богомолов В.А. Экономическая безопасность: учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. -295с
2. Shutyak, Yuliya and Danilenko, Olena and Van Caillie, Didier, Conceptualization of Economic Security of the Enterprise: A Literature Review (April 10, 2014).
3. Мухтарова К.С. Государственное управление экономической безопасностью в Республике Казахстан: Учебник. – Алматы: 2014. – 200с.

Қосымша әдебиеттер

1. Фирсова О.А Экономическая безопасность предприятия. Учебно-методическое пособие. Орел. МАБИБ, 2014-220с.
2. Financial mechanism of economic security company. Grishova I., Galitsky A., Shabaturova T., Stoyanova- Koval S., Zamlynsky V., Shcherbata M., Butenko T. The collection includes material reports 3rd International Scientific and Practical Conference "Science and Society". London 20-21 March 2013, Vol 2, p.167-181
3. Турекулова Д.М. Экономическая безопасность государства: учебное пособие. – Астана: КазУЭФМТ. 2012. - 282с.
4. Каранина Е.В., Загарских В.В. Экономическая безопасность государства, региона и предприятия: формирования и обеспечение с учетом факторов рисков. монография. – Киров: ФГБОУ ВО “ВятГУ”, 2015.- 385 с.
5. Е.О:Вегнер-Козлова .Экономико правовые основы безопасности предприятия: учебное пособие.-Екатеринбург:Изд-во Урал.ун-та,2015-100с.

АВТОРЛАР

А.М. Сейтказиева – экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының меңгерушісі;

А.С. Сейдахметов – экономика ғылымдарының кандидаты, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының профессоры;

Е. Әмірбекұлы – экономика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университетінің академиялық қызмет жөніндегі проректоры;

Р.Қ. Елшібаев – экономика ғылымдарының кандидаты, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының доценті;

Д.С. Смағұлов – «Шебер Транс» ЖШС-ның бас экономисті.

(Научно и педагогическое направление)

ЕВФ 5301 ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ФИРМЫ

2 кредита

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Университетом Нархоз

2. РЕЦЕНЗЕНТЫ:

Аубакирова Ж.Я. – д.э.н., профессор кафедры «Экономика» КазНУим. аль-Фараби;

Доскеева Г.Ж. – д.э.н., профессор кафедры «Государственное управление» Университета Нархоз;

Мухамедиев Д.Н. – заместитель директора ТОО «Раш Строй»

3. УТВЕРЖДЕНА протокольным решением №2 заседания Республиканского учебно-методического совета высшего и послевузовского образования от 30 июня 2016 года и **ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ** письмом департамента высшего и послевузовского образования от 07 июля 2016 года №14-4/1134.

4. Типовая учебная программа разработана в соответствии типовым учебным планом по специальности «**6М050600 - Экономика**», утвержденным приказом МОН РК №425 от 05 июля 2016 года.

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства образования и науки Республики Казахстан

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Проблемы обеспечения экономической безопасности затрагивают деятельность не только государства, но и каждого субъекта предпринимательской деятельности. Поэтому изучение теоретических, методических и практических аспектов совершенствования механизма обеспечения экономической безопасности фирмы приобретает особую актуальность.

Необходимость введения данного курса связана с тем, что многие руководители рыночных структур, особенно начинающие свое дело, практически не владеют навыками принятия оптимальных управленческих решений для нормального функционирования фирмы в условиях рыночных отношений. Большинство из них имеет слабое представление о правилах и принципах обеспечения экономической безопасности бизнеса. Экономическая безопасность фирмы должна строиться с учетом индивидуальных особенностей бизнеса, законодательной базы, используемых ресурсов, понимания сотрудниками политики безопасности, а также от практического опыта и знаний руководителей. В зависимости от потребностей и задач конкретной системы безопасности разрабатываются соответствующие способы и выделяются средства. Таким образом, алгоритм построения такой системы включает: изучение специфики деятельности, место на рынке, выявление и анализ угроз, анализ производимых мер, моделирование новой системы, внедрение и экспертная оценка эффективности внедренной новой системы.

Все вышесказанное обусловило необходимость разработки курса, которое могло бы помочь руководителям фирмы решить проблемы обеспечения ее экономической безопасности.

Цель изучения дисциплины является овладение магистрантами теоретических и практических основ и механизмов обеспечения экономической безопасности предприятия и организации национальной экономики.

Пререквизиты дисциплины: владение основами экономической теории, маркетинга, менеджмента, статистики, микро и макроэкономики, а также социально-экономической обстановки и состояния национальной экономики Республики Казахстан. Для наиболее качественного усвоения курса магистрант должен владеть знаниями таких дисциплин как «Экономика предприятия», «Предпринимательство».

Постреквизиты дисциплины: после освоения дисциплины «Экономическая безопасность фирмы» возможно изучение следующих дисциплин: «Экономика отраслевых рынков», «Организация инвестиционной деятельности предприятия» и других дисциплин, направленных на изучение особенностей и закономерностей формирования и развития экономической безопасности фирмы в системе национальной экономики РК.

Компетенции дисциплины: в результате изучения дисциплины магистрант должен знать теоретические основы и практические аспекты формирования и развития экономической безопасности экономики, определение особенностей функционирования и развития экономической безопасности фирмы; владеть навыками выполнения экономических и систематизации факторов и механизмов обеспечения экономической безопасности субъектов бизнеса.

В данном курсе "Экономическая безопасность фирмы" необходимо рассмотреть следующие проблемы и вопросы:

- Сущность и принципы экономической безопасности
- Основы функционирования и развития экономической безопасности
- Индикаторы и показатели экономической безопасности
- Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы
- Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы
- Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы
- Организационно-информационные аспекты экономической безопасности
- Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы
- Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Тематический план дисциплины

Тема 1. Понятие, сущность экономической безопасности

Тема 2. Основы функционирования и развития экономической безопасности

Тема 3. Индикаторы и показатели экономической безопасности

Тема 4. Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы

Тема 5. Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы

Тема 6. Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы

Тема 7. Организационно-информационные аспекты экономической безопасности

Тема 8. Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы

Тема 9. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Содержание дисциплины

Тема 1. Понятие, сущность экономической безопасности

Объективные основы возникновения и развития категории "безопасность" и "экономическая безопасность". Понятие и сущность экономической безопасности. Виды и принципы экономической безопасности. Цель и задачи экономической безопасности.

Тема 2. Основы функционирования и развития экономической безопасности

Субъекты и объекты системы экономической безопасности и их классификация. Угрозы: внутренние и внешние. Классификация угроз экономической безопасности. Теневая экономика и ее классификация. Устойчивое развитие бизнеса. Причины снижения темпов производства.

Тема 3. Индикаторы и показатели экономической безопасности

Индикаторы, показатели экономической безопасности и их классификация. Теоретические и практические аспекты определения уровня экономической

безопасности в макро, мезо и микроуровнях. Пороговые значения экономической безопасности и методика их определения.

Тема 4. Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы

Условия и факторы влияющие на экономическую безопасность и их классификация. Организационно-экономические и нормативно-правовые основы регулирования экономической безопасности. Отечественный и зарубежный опыт государственной поддержки и регулирования экономической безопасности фирмы.

Тема 5. Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы

Интересы и экономическая безопасность. Виды, система и классификация интересов. Экономические интересы фирмы. Коммерческая тайна. Механизм защиты и охраны коммерческой тайны фирмы.

Тема 6. Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы

Инновационно-инвестиционное развитие и экономическая безопасность. Индикаторы инновационной и инвестиционной безопасности и методика их определения. Механизм обеспечения инновационно-инвестиционной безопасности фирмы.

Тема 7. Организационно-информационные аспекты экономической безопасности

Организационно-техническая структура системы безопасности фирмы. Информационная безопасность. Внутренние и внешние каналы утечки информации. Методика разработки концепции информационной безопасности. Механизм обеспечения информационной безопасности фирмы.

Тема 8. Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы

Особенности и факторы возникновения кризисной ситуации и их оценка. Риски субъектов бизнеса. Состав и структура стратегии по антикризисному управлению. Формирование инновационной стратегии по антикризисному управлению фирмы. Разработка стресс-сценария.

Тема 9. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Безопасность и устойчивость. Теоретические и методические основы анализа и оценки уровня экономической безопасности фирмы. Качественные и количественные показатели экономической безопасности. Показатели оценки ресурсной и социальной безопасности. Стратегия экономической безопасности фирмы и методика ее разработки.

Примерный перечень тем практических занятий

1. Сущность и содержание экономической безопасности.
2. Цель, задачи и принципы экономической безопасности.
3. Виды экономической безопасности и их классификация.
4. Индикаторы и показатели экономической безопасности и методика их определения.
5. Условия и факторы влияющие на экономическую безопасность и их классификация.
6. Угрозы: внутренние и внешние. Теневая экономика и ее классификация.
7. Нормативно-правовые механизмы регулирования экономической безопасности.
8. Отечественный и зарубежный опыт государственной поддержки и регулирования экономической безопасности фирмы.
9. Коммерческая тайна фирмы и механизм ее защиты.
10. Механизм обеспечения инновационно-инвестиционной безопасности фирмы.
11. Информационная безопасность и механизм ее обеспечения.
12. Особенности экономической безопасности в системе антикризисного управления фирмы.
13. Механизм обеспечения ресурсной и социальной безопасности фирмы.
14. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы.
15. Стратегия экономической безопасности фирмы и методика ее разработки.

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Основная литература

1. Богомолов В.А. Экономическая безопасность: учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. -295с
2. Shutyak, Yuliya and Danylenko, Olena and Van Caillie, Didier, Conceptualization of Economic Security of the Enterprise: A Literature Review (April 10, 2014).
3. Мухтарова К.С. Государственное управление экономической безопасностью в Республике Казахстан: Учебник. – Алматы: 2014. – 200с.

Дополнительная литература

1. Фирсова О.А Экономическая безопасность предприятия. Учебно-методическое пособие. Орел. МАБИБ, 2014-220с.
2. Financial mechanism of economic security company. Grishova I., Galitsky A., Shabatura T., Stoyanova- Koval S., Zamlynsky V., Shcherbata M., Butenko T. The collection includes material reports 3rd International Scientific and Practical Conference "Science and Society". London 20-21 March 2013, Vol 2, p.167-181
3. Турекулова Д.М. Экономическая безопасность государства: учебное пособие. – Астана: КазУЭФМТ. 2012. - 282с.

4. Каранина Е.В., Загарских В.В. Экономическая безопасность государства, региона и предприятия: формирования и обеспечение с учетом факторов рисков. монография. – Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015.- 385 с.
5. Е.О: Вегнер-Козлова. Экономико правовые основы безопасности предприятия: учебное пособие.- Екатеринбург: Изд-во Урал.ун-та, 2015-100с.

АВТОРЫ

Сейтказиева А.М – доктор экономических наук, профессор зав. кафедрой «Экономика» Университета Нархоз;

Сейдахметов А.С. – кандидат экономических наук, профессор кафедры «Экономика» Университета Нархоз;

Амирбекулы Е. – доктор экономических наук, профессор, проректор по академическим вопросам Казахского университета Экономики, финансов и международной торговли;

Елшибаев Р.К. - кандидат экономических наук, доцент кафедры «Экономика» Университета Нархоз;

Смагулов Д.С. – главный экономист ТОО «Шебер Транс».

(Бейіндік бағыт)

ФЕК 5301 ФИРМАНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ

1 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. «Нархоз университеті» ҚҰРАСТЫРҒАН және ӘЗІРЛЕГЕН

2. ПІКІР БЕРУШІЛЕР:

Ж.Я. Аубакирова – э.ғ.д., профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Экономика» кафедрасының профессоры;

Г.Ж. Доскеева - э.ғ.д., «Мемлекеттік басқару» кафедрасының профессоры, «Нархоз университеті»;

Д.Н. Мухамедиев – «Раш Строй» ЖШС-ның директорының орынбасары.

3. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2016 жылғы 30 маусымдағы №2 мәжіліс хаттамасының шешімімен **БЕКІТІЛДІ**, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаментінің 2016 жылғы 07 шілдесінің №14-4/1134 хағының негізінде **ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ**.

4. Типтік оқу бағдарламасы ҚР БЖҒМ 2016 жылдың 05 шілдесінің №425 бұйрығымен бекітілген «**6M050600 - Экономика**» мамандығының типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің рұқсатынсыз осы типтік бағдарламаларын көбейтуге және таратуға болмайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мемлекеттің дамуына ықпал етуімен қатар кәсіпкерлік субъектілердің тұрақты қызметіне мүмкіндік береді. Сондықтан фирманың экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің теориялық, әдістемелік және тәжірибелік дағдыларын игеру қажеттілігі туындайды.

Аталған мәселе туралы пәнді оқу үдерісіне енгізудің қажеттілігі нарықтағы экономика жүйесінде өз ісін жүргізуші субъектілердің, әсіресе, бизнесті жаңадан бастаушылар, бәсекелік ортада фирманың тиімді жұмыс істеуіне қажетті ұтымды басқарушылық шешімдерді қабылдауда көбісінің бизнестің экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тәртібі мен қағидалары туралы механизмін игеру деңгейінің төмендігінен туындайды.

Пәнді оқытудың мақсаты: пәнді оқыту мақсаты ұлттық экономика жүйесіндегі фирманың (кәсіпорынның) экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің теориялық және тәжірибелік негіздері мен механизмдерін меңгеру.

Пәннің пререквизиті: Экономикалық теория, Маркетинг, Менеджмент, Статистика, Микро және макроэкономика негіздерін және Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық жағдайы мен ұлттық экономикалық жағдайын білу қажет. Курсты сапалы меңгеру үшін магистранттың «Кәсіпорын экономикасы», «Кәсіпкерлік» пәндерінен білімі болуы керек.

Пәннің постреквизиті: «Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» пәнін меңгергеннен кейін «Кәсіпорынның инвестициялық қызметін ұйымдастыру», «Салалық нарықтар экономикасы» және ҚР ұлттық экономикасы жүйесінде фирманың (кәсіпорынның) экономикалық қауіпсіздігін қалыптастыру мен дамыту ерекшеліктері мен заңдылықтарын оқуға бағытталған басқа да пәндерді оқуға болады.

«Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» курсына мына мәселелер мен сұрақтарды қарастырған жөн:

- «Фирманың экономикалық қауіпсіздігі» курсының пәні, әдістері және міндеттері;
- Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары;
- Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері;
- Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері;
- Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері;
- Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау;
- Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері;
- Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері;
- Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік;
- Фирманың экономикалық қауіпсіздігін талдау және бағалау.

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

- 1-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары.
- 2-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері.
- 3-тақырып. Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері.
- 4-тақырып. Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері.
- 5-тақырып. Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау.
- 6-тақырып. Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері.
- 7-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері.
- 8-тақырып. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік.
- 9-тақырып. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін бағалау.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

1-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және қағидалары

Қауіпсіздік пен экономикалық қауіпсіздік категориялары туралы ұғым мен мәні. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты мен міндеттері. Экономикалық қауіпсіздіктің түрлері мен қағидалары. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты мен міндеттері.

2-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің жүзеге асуы мен дамуының негіздері

Экономикалық қауіпсіздік жүйесінің субъектілері мен объектілері және жіктелуі. Ішкі және сыртқы қауіп-қатерлер. Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін қатерлердің жіктелуі. Көлеңкелі экономика және оның жіктелуі. Бизнесінің тұрақты дамуы. Өндіріс қарқынының төмендеу себептері.

3-тақырып. Экономикалық қауіпсіздік индикаторлары мен көрсеткіштері

Экономикалық қауіпсіздіктің шекті деңгейін анықтайтын көрсеткіштер, индикаторлар және олардың жіктелуі. Макро, мезо және микродеңгейлерде экономикалық қауіпсіздіктің деңгейін анықтаудың теориялық және тәжірибелік аспектілері. Экономикалық қауіпсіздіктің шекті мәні мен деңгейі.

4-тақырып. Экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмдері

Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін жағдайлар мен факторлар және олардың жіктелуі. Экономикалық қауіпсіздікті реттеудің ұйымдастырушылық-экономикалық және нормативтік-құқықтық негіздері. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін мемлекеттік қолдаудың және реттеудің отандық және шетелдік тәжірибесі.

5-тақырып. Экономикалық мүдделерді қорғау және коммерциялық құпияны сақтау

Мүдделер және экономикалық қауіпсіздік. Мүдде түрлері, жүйесі және жүктелуі. Фирманың экономикалық мүдделері. Мүдделерді есепке алу және сараптау көрсеткіштері. Коммерциялық құпия. Фирманың коммерциялық құпиясын сақтау және қорғау механизмдері.

6-тақырып. Фирма қауіпсіздігінің инновациялық-инвестициялық механизмдері

Инновациялық-инвестициялық даму және экономикалық қауіпсіздік. Инновациялық, инвестициялық қауіпсіздік индикаторлары және оларды анықтау әдістемесі. Фирманың инновациялық-инвестициялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.

7-тақырып. Экономикалық қауіпсіздіктің ұйымдастырушылық-ақпараттық аспектілері

Фирма қауіпсіздік жүйесінің ұйымдастырушылық-техникалық құрылымы. Ақпараттық қауіпсіздік. Ақпараттың таралуының ішкі және сыртқы каналдары. Фирманың ақпараттық қауіпсіздігінің концепциясын әзірлеу әдістемесі. Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету механизмі.

8-тақырып. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік

Дағдарыс жағдайының туындауының ерекшеліктері мен факторлары және оларды бағалау. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару стратегиясының құрамы мен құрылымы. Фирманың дағдарысқа қарсы инновациялық стратегиясын құру. Стресс – сценарий жасау.

9-тақырып. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін талдау және бағалау

Қауіпсіздік және тұрақтылық. Фирманың экономикалық қауіпсіздік деңгейін талдаудың және бағалаудың теориялық және әдістемелік негіздері. Экономикалық қауіпсіздіктің сапалық және сандық көрсеткіштері. Ресурстық және әлеуметтік қауіпсіздікті бағалау көрсеткіштері. Экономикалық қауіпсіздіктің стратегиясы және оны әзірлеу әдістемесі.

Тәжірибелік сабақтардың жорамал тақырыптары

1. Экономикалық қауіпсіздіктің мәні және мазмұны.
2. Экономикалық қауіпсіздіктің мақсаты, міндеттері және қағидалары.
3. Экономикалық қауіпсіздіктің түрлері және оларды жіктеу.
4. Экономикалық қауіпсіздіктің индикаторлары мен көрсеткіштері және оларды анықтау әдістемесі.

5. Экономикалық қауіпсіздікке әсер ететін жағдайлар және оларды жіктеу.
6. Ішкі және сыртқы қатерлер. Көлеңкелі экономика және оны жіктеу.
7. Экономикалық қауіпсіздікті реттеудің нормативтік-құқықтық механизмі.
8. Фирманың экономикалық қауіпсіздігін мемлекеттік қолдаудың және реттеудің отандық және шетелдік тәжірибесі.
9. Фирманың коммерциялық құпиясы және оны қорғау.
10. Фирманың инновациялық-инвестициялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.
11. Ақпараттық қауіпсіздік және оны қамтамасыз ету механизмі.
12. Фирманы дағдарысқа қарсы басқару жүйесінде экономикалық қауіпсіздіктің ерекшеліктері.
13. Фирманың ресурстық және әлеуметтік қауіпсіздігін қамтамасыз ету механизмі.
14. Фирманың экономикалық қауіпсіздігінің көрсеткіштерін талдау және бағалау.
15. Фирманың экономикалық қауіпсіздігінің стратегиясы және оны әзірлеу әдістемесі.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер

1. Богомолов В.А. Экономическая безопасность: учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. -295с
2. Shutyak, Yuliya and Danylenko, Olena and Van Caillie, Didier, Conceptualization of Economic Security of the Enterprise: A Literature Review (April 10, 2014).
3. Мухтарова К.С. Государственное управление экономической безопасностью в Республике Казахстан: Учебник. – Алматы: 2014. – 200с.

Қосымша әдебиеттер

1. Фирсова О.А. Экономическая безопасность предприятия. Учебно-методическое пособие. Орел. МАБИБ, 2014-220с.
2. Financial mechanism of economic security company. Grishova I., Galitsky A., Shabatura T., Stoyanova-Koval S., Zamlynsky V., Shcherbata M., Butenko T. The collection includes material reports 3rd International Scientific and Practical Conference "Science and Society". London 20-21 March 2013, Vol 2, p.167-181
3. Турекулова Д.М. Экономическая безопасность государства: учебное пособие. – Астана: КазУЭФМТ. 2012. - 282с.
4. Каранина Е.В., Загарских В.В. Экономическая безопасность государства, региона и предприятия: формирования и обеспечение с учетом факторов рисков. монография. – Киров: ФГБОУ ВО "ВятГУ", 2015.- 385 с.

5. Е.О:Вегнер-Козлова.Экономико правовые основы безопасности предприятия: учебное пособие.-Екатеринбург:Изд-во Урал.ун-та,2015-100с.

АВТОРЛАР

А.М Сейтказиева – экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының меңгерушісі;

А.С. Сейдахметов – экономика ғылымдарының кандидаты, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының профессоры;

Е. Әмірбекұлы – Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университетінің академиялық қызмет жөніндегі проректоры, экономика ғылымдарының докторы, профессор;

Р.Қ. Елшібаев– экономика ғылымдарының кандидаты, Нархоз университетінің «Экономика» кафедрасының доценті;

Д.С. Смағұлов – «Шебер Транс» ЖШС-ның бас экономисті.

(Профильные направление)

ЕВФ 5301 ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ ФИРМЫ

1 кредит

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Университетом Нархоз

2. РЕЦЕНЗЕНТЫ:

Аубакирова Ж.Я. – д.э.н., профессор кафедры «Экономика» КазНУ им. аль-Фараби;

Доскеева Г.Ж. – д.э.н., профессор кафедры «Государственное управление» Университета Нархоз;

Мухамедиев Д.Н. – заместитель директора ТОО «Раш Строй»

3. УТВЕРЖДЕНА протокольным решением №2 заседания Республиканского учебно-методического совета высшего и послевузовского образования от 30 июня 2016 года и **ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ** письмом департамента высшего и послевузовского образования от 07 июля 2016 года №14-4/1134.

4. Типовая учебная программа разработана в соответствии типовым учебным планом по специальности «**6М050600 - Экономика**», утвержденным приказом МОН РК №425 от 05 июля 2016 года.

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства образования и науки Республики Казахстан

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Проблемы обеспечения экономической безопасности затрагивают деятельность не только государства, но и каждого субъекта предпринимательской деятельности. Поэтому изучение теоретических, методических и практических аспектов совершенствования механизма обеспечения экономической безопасности фирмы приобретает особую актуальность.

Необходимость введения данного курса связана с тем, что многие руководители рыночных структур, особенно начинающие свое дело, практически не владеют навыками принятия оптимальных управленческих решений для нормального функционирования фирмы в условиях рыночных отношений. Большинство из них имеет слабое представление о правилах и принципах обеспечения экономической безопасности бизнеса. Экономическая безопасность фирмы должна строиться с учетом индивидуальных особенностей бизнеса, законодательной базы, используемых ресурсов, понимания сотрудниками политики безопасности, а также от практического опыта и знаний руководителей. В зависимости от потребностей и задач конкретной системы безопасности разрабатываются соответствующие способы и выделяются средства. Таким образом, алгоритм построения такой системы включает: изучение специфики деятельности, место на рынке, выявление и анализ угроз, анализ производимых мер, моделирование новой системы, внедрение и экспертная оценка эффективности внедренной новой системы.

Все вышесказанное обусловило необходимость разработки курса, которое могло бы помочь руководителям фирмы решить проблемы обеспечения ее экономической безопасности.

Цель изучения дисциплины является овладение магистрантами теоретических и практических основ и механизмов обеспечения экономической безопасности предприятия и организации национальной экономики.

Пререквизиты дисциплины: владение основами экономической теории, маркетинга, менеджмента, статистики, микро и макроэкономики, а также социально-экономической обстановки и состояния национальной экономики Республики Казахстан. Для наиболее качественного усвоения курса магистрант должен владеть знаниями таких дисциплин как «Экономика предприятия», «Предпринимательство».

Постреквизиты дисциплины: после освоения дисциплины «Экономическая безопасность фирмы» возможно изучение следующих дисциплин: «Организация инвестиционной деятельности предприятия», «Экономика отраслевых рынков» и других дисциплин, направленных на изучение особенностей и закономерностей формирования и развития экономической безопасности фирмы в системе национальной экономики РК.

Компетенции дисциплины: в результате изучения дисциплины магистрант должен знать теоретические основы и практические аспекты формирования и развития экономической безопасности экономики, определение особенностей функционирования и развития экономической безопасности фирмы; владеть навыками выполнения экономических и систематизации факторов и механизмов обеспечения экономической безопасности субъектов бизнеса.

В данном курсе "Экономическая безопасность фирмы" необходимо рассмотреть следующие проблемы и вопросы:

- Сущность и принципы экономической безопасности
- Основы функционирования и развития экономической безопасности
- Индикаторы и показатели экономической безопасности
- Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы
- Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы
- Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы
- Организационно-информационные аспекты экономической безопасности
- Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы
- Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Тематический план дисциплины

- Тема 1. Понятие, сущность экономической безопасности
- Тема 2. Основы функционирования и развития экономической безопасности
- Тема 3. Индикаторы и показатели экономической безопасности
- Тема 4. Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы
- Тема 5. Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы
- Тема 6. Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы
- Тема 7. Организационно-информационные аспекты экономической безопасности
- Тема 8. Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы
- Тема 9. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Содержание дисциплины

Тема 1. Понятие, сущность экономической безопасности

Объективные основы возникновения и развития категории "безопасность" и "экономическая безопасность". Понятие и сущность экономической безопасности. Виды и принципы экономической безопасности. Цель и задачи экономической безопасности.

Тема 2. Основы функционирования и развития экономической безопасности

Субъекты и объекты системы экономической безопасности и их классификация. Угрозы: внутренние и внешние. Классификация угроз экономической безопасности. Теневая экономика и ее классификация. Устойчивое развитие бизнеса. Причины снижения темпов производства.

Тема 3. Индикаторы и показатели экономической безопасности

Индикаторы, показатели экономической безопасности и их классификация. Теоретические и практические аспекты определения уровня

экономической безопасности в макро, мезо и микроуровнях. Пороговые значения экономической безопасности и методика их определения.

Тема 4. Механизм обеспечения экономической безопасности фирмы

Условия и факторы влияющие на экономическую безопасность и их классификация. Организационно-экономические и нормативно-правовые основы регулирования экономической безопасности. Отечественный и зарубежный опыт государственной поддержки и регулирования экономической безопасности фирмы.

Тема 5. Защита экономических интересов и охрана коммерческой тайны фирмы

Интересы и экономическая безопасность. Виды, система и классификация интересов. Экономические интересы фирмы. Коммерческая тайна. Механизм защиты и охраны коммерческой тайны фирмы.

Тема 6. Инновационно-инвестиционные механизмы экономической безопасности фирмы

Инновационно-инвестиционное развитие и экономическая безопасность. Индикаторы инновационной и инвестиционной безопасности и методика их определения. Механизм обеспечения инновационно-инвестиционной безопасности фирмы.

Тема 7. Организационно-информационные аспекты экономической безопасности

Организационно-техническая структура системы безопасности фирмы. Информационная безопасность. Внутренние и внешние каналы утечки информации. Методика разработки концепции информационной безопасности. Механизм обеспечения информационной безопасности фирмы.

Тема 8. Экономическая безопасность в системе антикризисного управления фирмы

Особенности и факторы возникновения кризисной ситуации и их оценка. Риски субъектов бизнеса. Состав и структура стратегии по антикризисному управлению. Формирование инновационной стратегии по антикризисному управлению фирмы. Разработка стресс-сценария.

Тема 9. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы

Безопасность и устойчивость. Теоретические и методические основы анализа и оценки уровня экономической безопасности фирмы. Качественные и количественные показатели экономической безопасности. Показатели оценки ресурсной и социальной безопасности. Стратегия экономической безопасности фирмы и методика ее разработки.

Примерный перечень тем практических занятий

1. Сущность и содержание экономической безопасности.
2. Цель, задачи и принципы экономической безопасности.
3. Виды экономической безопасности и их классификация.
4. Индикаторы и показатели экономической безопасности и методика их определения.
5. Условия и факторы влияющие на экономическую безопасность и их классификация.
6. Угрозы: внутренние и внешние. Теневая экономика и ее классификация.
7. Нормативно-правовые механизмы регулирования экономической безопасности.
8. Отечественный и зарубежный опыт государственной поддержки и регулирования экономической безопасности фирмы.
9. Коммерческая тайна фирмы и механизм ее защиты.
10. Механизм обеспечения инновационно-инвестиционной безопасности фирмы.
11. Информационная безопасность и механизм ее обеспечения.
12. Особенности экономической безопасности в системе антикризисного управления фирмы.
13. Механизм обеспечения ресурсной и социальной безопасности фирмы.
14. Анализ и оценка показателей экономической безопасности фирмы.
15. Стратегия экономической безопасности фирмы и методика ее разработки.

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Основная литература

1. Богомолов В.А. Экономическая безопасность: учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. -295с
2. Shutyak, Yuliya and Danylenko, Olena and Van Caillie, Didier, Conceptualization of Economic Security of the Enterprise: A Literature Review (April 10, 2014).
3. Мухтарова К.С. Государственное управление экономической безопасностью в Республике Казахстан: Учебник. – Алматы: 2014. – 200с.

Дополнительная литература

1. Фирсова О.А. Экономическая безопасность предприятия. Учебно-методическое пособие. Орел. МАБИБ, 2014-220с.
2. Financial mechanism of economic security company. Grishova I., Galitsky A., Shabaturova T., Stoyanova- Koval S., Zamlynsky V., Shcherbata M., Butenko T. The collection includes material reports 3rd International Scientific and Practical Conference "Science and Society". London 20-21 March 2013, Vol 2, p.167-181
3. Турекулова Д.М. Экономическая безопасность государства: учебное пособие. – Астана: КазУЭФМТ. 2012. - 282с.

4. Каранина Е.В., Загарских В.В. Экономическая безопасность государства, региона и предприятия: формирования и обеспечение с учетом факторов рисков. монография. – Киров: ФГБОУ ВО “ВятГУ”, 2015.- 385 с.
5. Е.О:Вегнер-Козлова.Экономико правовые основы безопасности предприятия: учебное пособие.-Екатеринбург:Изд-во Урал.ун-та,2015- 100с.

АВТОРЫ

Сейтказиева А. М – доктор экономических наук, профессор, зав. кафедрой “Экономика” Университета Нархоз;

Сейдахметов А. С. – кандидат экономических наук, профессор кафедры «Экономика» Университета Нархоз;

Амирбекулы Е. – доктор экономических наук, профессор, проректор по академическим вопросам Казахского университета Экономики, финансов и международной торговли;

Елшибаев Р. К. – кандидат экономических наук, доцент кафедры «Экономика» Университета Нархоз;

Смагулов Д. С. – главный экономист ТОО «Шебер Транс».

